

Nr 106

Kungl. Maj:ts proposition med förslag till ändring av bestämmelser om extra avdrag vid inkomsttaxeringen, m. m.; given Stockholms slott den 6 april 1973.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden, föreslå riksdagen att bifalla de förslag om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

G. E. STRÄNG

Propositionens huvudsakliga innehåll

Propositionen avser höjning av maximibeloppen för extra avdrag vid inkomsttaxeringen på grund av existensminimum. Det nuvarande maximibeloppet om 6 000 kr. föreslås höjt till 8 000 kr. och tillägget för barn från 1 500 kr. till 2 000 kr. Vidare föreslås att beloppsgränsen för arbetsgivares uppgiftsplikt i fråga om utgivna naturaförmåner av mindre värde höjs från 400 kr. till 600 kr. Förslaget har betydelse för skatteplikten av sådan förmån. De föreslagna bestämmelserna avses bli tilläpade fr. o. m. 1974 års taxering.

I propositionen föreslås också möjligheter att i vissa fall jämka skattetillägg som påförts vid försummad deklarationsskyldighet och att jämningsmöjligheten beträffande förseningsavgift skall avskaffas. Dessa bestämmelser föreslås träda i kraft omedelbart och gälla skattetillägg även vid 1972 års taxering.

1 Förslag till

Lag om ändring i kommunalskattelagen (1928: 370)

Härigenom förordnas, att 50 § 2 mom. kommunalskattelagen (1928: 370) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

50 §

2 m o m.¹ För fysisk person, som varit här i riket bosatt under hela eller någon del av beskattningsåret, utgöres såvitt angår hemortskommunen den beskattningsbara inkomsten av den taxerade inkomsten minskad med kommunalt grundavdrag. Den beskattningsbara inkomsten skall angivas i helt hundratal kronor, så att överskjutande belopp, som icke uppgår till helt hundratal kronor, bortfaller.

Finnes skattskyldigs skatteförmåga under beskattningsåret hava varit väsentligen nedsatt till följd av långvarig sjukdom, olyckshändelse, ålderdom, underhåll av andra närstående än barn, för vilka den skattskyldige ägt tillgodonjuta allmänt barnbidrag, eller annan därmed jämförlig omständighet, må efter taxeringsnämndens eller, om besvär anförts eller ock särskild framställning därom gjorts senast den 30 juni året näst efter taxeringsåret, skatterättens beprövande den skattskyldiges taxerade inkomst minskas, förutom med kommunalt grundavdrag, med ytterligare ett efter omständigheterna avpassat belopp, dock högst 6 000 kronor. Har skattskyldig på grund av jämkning vid beräkning av sjömansskatt åtnjutit avdrag för nedsatt skatteförmåga, skall avdrag, som avses i detta stycke, minskas med det belopp, varmed jämkning medgivits.

Om skattskyldigs inkomst, efter avdrag av därå belöpande skatt, på grund av nedsatt arbetsförmåga, långvarig oförvållad arbetslöshet, stor försörjningsbörda eller annan därmed jämförlig omständighet understigit vad han kan anses hava behövt till underhåll för sig själv och för make och oförsörjda barn (e x i s t e n s m i n i m u m) må den skattskyldige jämväl, efter taxeringsnämndens eller, om besvär anförts eller ock särskild framställning därom gjorts senast den 30 juni året näst efter taxeringsåret, skatterättens beprövande erhålla avdrag för väsentligen nedsatt skatteförmåga med *belopp som ovan*

Om skattskyldigs inkomst, efter avdrag av därå belöpande skatt, på grund av nedsatt arbetsförmåga, långvarig oförvållad arbetslöshet, stor försörjningsbörda eller annan därmed jämförlig omständighet understigit vad han kan anses hava behövt till underhåll för sig själv och för make och oförsörjda barn (e x i s t e n s m i n i m u m) må den skattskyldige jämväl, efter taxeringsnämndens eller, om besvär anförts eller ock särskild framställning därom gjorts senast den 30 juni året näst efter taxeringsåret, skatterättens beprövande erhålla avdrag för väsentligen nedsatt skatteförmåga med *högst 8 000 kronor*;

¹ Senaste lydelse 1971: 407.

Nuvarande lydelse

sägs; dock må avdraget beträffande skattskyldig med oförsörjda barn för varje sådant barn ökas med högst 1 500 kronor. Vad i andra stycket sista punkten här ovan sägs skall därvid äga motsvarande tillämpning.

Föreslagen lydelse

dock må avdraget beträffande skattskyldig med oförsörjda barn för varje sådant barn ökas med högst 2 000 kronor. Vad i andra stycket sista punkten här ovan sägs skall därvid äga motsvarande tillämpning.

Skattskyldig, vars inkomst till icke obetydlig del utgjorts av folkpension, skall — om särskilda omständigheter icke föranleda annat — anses ha haft nedsatt skatteförmåga enligt andra stycket. Riksskatteverket fastställer grunder för beräkning av avdrag för nedsatt skatteförmåga enligt detta stycke.

Vad härefter återstår avrundas nedåt till helt hundratal kronor och utgör för skattskyldig, som nu nämnts, beskattningsbar inkomst.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling, och tillämpas första gången vid 1974 års taxering. Äldre bestämmelser äger tillämpning vid eftertaxering för år 1973 eller tidigare år.

2 Förslag till**Förordning om ändring i förordningen (1947: 576) om statlig inkomstskatt**

Härigenom förordnas, att 9 § 2 mom. förordningen (1947: 576) om statlig inkomstskatt skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

9 §

2 m o m.¹ För skattskyldig fysisk person, som varit här i riket bosatt under hela eller någon del av beskattningsåret, utgöres den beskattningsbara inkomsten av den taxerade inkomsten, minskad med det statliga grundavdrag, vartill den skattskyldige är berättigad. Den beskattningsbara inkomsten skall angivas i helt hundratal kronor, så att överskjutande belopp, som icke uppgår till helt hundratal kronor, bortfaller.

Finnes skattskyldigs skatteförmåga hava varit väsentligen nedsatt av anledning, varom i 50 § 2 mom. andra, tredje eller fjärde stycket kommunalskattelagen förmåles, må efter taxeringsnämndens eller, om besvär anförts eller ock särskild framställning där-

Finnes skattskyldigs skatteförmåga hava varit väsentligen nedsatt av anledning, varom i 50 § 2 mom. andra, tredje eller fjärde stycket kommunalskattelagen (1928: 370) förmåles, må efter taxeringsnämndens eller, om besvär anförts eller ock särskild

¹ Senaste lydelse 1971: 408.

Nuvarande lydelse

om gjorts senast den 30 juni året näst efter taxeringsåret, skatterättens beprövande den skattskyldiges taxerade inkomst minskas, förutom med statligt grundavdrag, med ytterligare ett efter omständigheterna avpassat belopp, dock högst med belopp som *stadgas i 50 § 2 mom. andra och tredje styckena* kommunalskattelagen. Har skattskyldig på grund av jämkning vid beräkning av sjömansskatt åtnjutit avdrag för nedsett skatteförmåga, skall avdrag, som nu sagts, minskas med det belopp, varmed jämkning medgivits.

Föreslagen lydelse

framställning därom gjorts senast den 30 juni året näst efter taxeringsåret, skatterättens beprövande den skattskyldiges taxerade inkomst minskas, förutom med statligt grundavdrag, med ytterligare ett efter omständigheterna avpassat belopp, dock högst med belopp som *enligt 50 § 2 mom. andra eller tredje stycket* kommunalskattelagen *gäller för motsvarande fall*. Har skattskyldig på grund av jämkning vid beräkning av sjömansskatt åtnjutit avdrag för nedsett skatteförmåga, skall avdrag, som nu sagts, minskas med det belopp, varmed jämkning medgivits.

Vad härefter återstår avrundas nedåt till helt hundratal kronor och utgör för skattskyldig, som nu nämnts, beskattningsbar inkomst.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling, och tillämpas första gången vid 1974 års taxering. Äldre bestämmelser äger tillämpning vid eftertaxering för år 1973 eller tidigare år.

3 Förslag till**Lag om ändring i taxeringsförordningen (1956: 623)**

Härigenom förordnas, att 37 § 1 mom., 116 a och 116 d §§ taxeringsförordningen (1956: 623)¹ skall ha nedan angivna lydelse.

37 §

Nuvarande lydelse

1 m o m.² Till ledning vid inkomsttaxering skola varje år utan anmaning uppgifter (k o n t r o l l u p p g i f t e r) för nästföregående kalenderår avlämnas på sätt framgår av följande uppställning:

U p p g i f t s s k y l d i g

V e m u p p g i f t e n
s k a l l a v s eV a d u p p g i f t e n
s k a l l a v s e

1. a) Statlig och kommunal myndighet,
b) aktiebolag, ekonomisk förening, fond, stiftelse och

Den som hos den uppgiftsskyldige innehaft anställning eller uppdrag eller utfört tillfälligt arbete eller

Avlöning, arvode, annan ersättning eller förmån, oavsett huruvida denna utgått kontant eller såsom natura-

¹ Förordningen omtryckt 1971: 399.

² Senaste lydelse 1972: 83. Ändring av momentet har föreslagits även i prop. 1973: 49.

Uppgiftsskyldig

annan juridisk person än dödsbo,

c) fysisk person och dödsbo, som bedrivit rörelse eller jordbruk, däri inbegripet skogsbruk, i fråga om förmåner, som utgått från sådan förvärvskälla, samt

d) fysisk person och dödsbo, som innehaft annan fastighet, i fråga om förmåner som utgått från sådan förvärvskälla.

Vem uppgiften skall avse

som av den uppgiftsskyldige åtnjutit pension, livränta eller periodiskt utgående ersättning, ävensom den som åtnjutit förmån från personalstiftelse eller annan stiftelse.

Vad uppgiften skall avse

förmån samt oavsett om densamma utgör ersättning för kostnader, som mottagaren haft att bestrida. Har mottagaren haft att erlægga vederlag för åtnjuten naturaförmån, skall uppgift om förmånen och vederlaget lämnas.

Undantag:

a) folkpension, när tilläggspension enligt lagen om allmän försäkring icke åtnjutes,

b) ersättning och förmån i anledning av tillfälligt arbete, om det som mottagaren sammanlagt åtnjutit haft ett lägre värde än 100 kronor för hela året,

c) ersättning och förmån till någon i anledning av tillfälligt arbete å annan fastighet än jordbruksfastighet, om vad som sammanlagt utgivits har lägre värde än 300 kronor för hela året och det icke utgör avdragsgill omkostnad i förvärvskällan rörelse,

d) utbetalning till rörelseidkare av ersättning för tillfälligt arbete, om ersättningen utgör intäkt av rörelse för mottagaren,

e) i tjänst som avses i punkt 4 andra stycket av anvisningarna till 32 § kommunalskattelagen utgiven förmån, som icke utgör skattepliktig intäkt för mottagaren,

f) förmåner i annat än penningar, om det som mottagaren i sådant hänsccende sammanlagt från den uppgiftsskyldige åtnjutit, efter avdrag för vederlag, uppenbarligen haft ett värde icke överstigande 400 kronor för helt år räknat,

Uppgiftsskyldig

Vem uppgiften
skall avseVad uppgiften
skall avse

g) ersättning för resa i tjänsten, motsvarande gjorda utlägg som sammanlagt icke överstiga 500 kronor, och representationsersättning, motsvarande gjorda utlägg, sammanlagt icke överstigande 500 kronor, samt därjämte traktamentsersättning vid vistelse i tjänsten utom tjänstgöringsorten, som sammanlagt icke överstiger 500 kronor eller icke avser mer än 24 dagar för år räknat, därest i kontrolluppgiften anmärkes, att traktamentsersättning utgått (se även 2 mom. fjärde stycket),

h) förmån från stiftelse, om vad som utgivits uppenbarligen icke utgör skattepliktig intäkt för mottagaren, samt

i) ersättning eller förmån, för vilken mottagaren erlagt sjömansskatt.

Föreslagen lydelse

1 mom. Till ledning vid inkomsttaxering skola varje år utan anmaning uppgifter (kontrolluppgifter) för nästföregående kalenderår avlämnas på sätt framgår av följande uppställning:

Uppgiftsskyldig

Vem uppgiften
skall avseVad uppgiften
skall avse

1. a) Statlig och kommunal myndighet,

b) aktiebolag, ekonomisk förening, fond, stiftelse och annan juridisk person än dödsbo,

c) fysisk person och dödsbo, som bedrivit rörelse eller jordbruk, däri inbegripet skogsbruk, i fråga om förmåner, som utgått från sådan förvärvskälla, samt

d) fysisk person och dödsbo, som innehaft annan fastighet, i fråga om förmåner som utgått från sådan förvärvskälla.

Den som hos den uppgiftsskyldige innehaft anställning eller uppdrag eller utfört tillfälligt arbete eller som av den uppgiftsskyldige åtnjutit pension, livränta eller periodiskt utgående ersättning, ävensom den som åtnjutit förmån från personalstiftelse eller annan stiftelse.

Avlöning, arvode, annan ersättning eller förmån, oavsett huruvida denna utgått kontant eller såsom naturaförmån samt oavsett om densamma utgör ersättning för kostnader, som mottagaren haft att bestrida. Har mottagaren haft att erlagga vederlag för åtnjuten naturaförmån, skall uppgift om förmånen och vederlaget lämnas.

Undantag:

a) folkpension, när tilläggspension enligt lagen om allmän försäkring icke åtnjutes,

Uppgiftsskyldig

Vem uppgiften
skall avseVad uppgiften
skall avse

b) ersättning och förmån i anledning av tillfälligt arbete, om det som mottagaren sammanlagt åtnjutit haft ett lägre värde än 100 kronor för hela året,

c) ersättning och förmån till någon i anledning av tillfälligt arbete å annan fastighet än jordbruksfastighet, om vad som sammanlagt utgivits har lägre värde än 300 kronor för hela året och det icke utgör avdragsgill omkostnad i förvärvskällan rörelse,

d) utbetalning till rörelseidkare av ersättning för tillfälligt arbete, om ersättningen utgör intäkt av rörelse för mottagaren,

e) i tjänst som avses i punkt 4 andra stycket av anvisningarna till 32 § kommunalskattelagen utgiven förmån, som icke utgör skattepliktig intäkt för mottagaren,

f) förmåner i annat än penningar, om det som mottagaren i sådant hänsende sammanlagt från den uppgiftsskyldige åtnjutit, efter avdrag för vederlag, uppenbarligen haft ett värde icke överstigande 600 kronor för helt år räknat,

g) ersättning för resa i tjänsten, motsvarande gjorda utlägg som sammanlagt icke överstiga 500 kronor, och representationsersättning, motsvarande gjorda utlägg, sammanlagt icke överstigande 500 kronor, samt därjämte traktamentsersättning vid vistelse i tjänsten utom tjänstgöringsorten, som sammanlagt icke överstiger 500 kronor eller icke avser mer än 24 dagar för år räk-

Uppgiftsskyldig

Vem uppgiften
skall avseVad uppgiften
skall avse

nat, därest i kontrolluppgiften anmärkes, att trakta-
mentsersättning utgått (se
även 2 mom. fjärde stycket),

h) förmån från stiftelse,
om vad som utgivits uppen-
barligen icke utgör skatte-
pliktig intäkt för mottaga-
ren, samt

i) ersättning eller förmån,
för vilken mottagaren erlagt
sjömansskatt.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

116 a §

Har skattskyldig i självdeklaration eller annat skriftligt meddelande, avgivet till ledning vid den skattskyldiges taxering, lämnat oriktig uppgift, påföres honom särskild avgift (skattetillägg) med femtio procent av den inkomstskatt eller förmögenhetsskatt som till följd av avvikelse från den oriktiga uppgiften, utöver vad som eljest skulle ha utgått, påföres den skattskyldige eller hans make eller, vad angår förmögenhetsskatt, annan med honom samtaxerad person. Skulle den oriktiga uppgiften, om den följts, ha föranlett att skattskyldigs make erhållit skattereduktion enligt 2 § 4 mom. uppbördsförordningen med för högt belopp, påföres den skattskyldige skattetillägg med femtio procent av det belopp med vilket skattereduktionen nedsättes till följd av avvikelsen.

Skattetillägg påföres även då avvikelse skett från självdeklaration med stöd av 21 §. I sådant fall beräknas tillägget på den skatt som till följd av uppskattning utgår utöver skatt på inkomsten eller förmögenheten enligt deklARATIONEN.

Har inkomst eller förmögenhet uppskattats med stöd av 21 § på grund av utebliven självdeklaration, påföres skattetillägg om den skattskyldige trots anmaning ej avlämnat deklaration. Tillägget beräknas på den skatt som utgår på grund av taxeringen eller, om den skattskyldige lämnat skriftlig uppgift om inkomst eller förmögenhet till ledning för taxeringsnämnden, på den skatt som på grund av uppskattningen utgår utöver skatt på inkomsten eller förmögenheten enligt uppgiften. Beslut om sådant tillägg skall undanröjas av skatterätten efter anmälan

Har inkomst eller förmögenhet uppskattats med stöd av 21 § på grund av utebliven självdeklaration, påföres skattetillägg om den skattskyldige trots anmaning ej avlämnat deklaration. Tillägget beräknas på den skatt som utgår på grund av taxeringen eller, om den skattskyldige lämnat skriftlig uppgift om inkomst eller förmögenhet till ledning för taxeringsnämnden, på den skatt som på grund av uppskattningen utgår utöver skatt på inkomsten eller förmögenheten enligt uppgiften.

Beslut om tillägg enligt tredje stycket skall undanröjas av skat-

Nuvarande lydelse

av *taxeringsintendenten*, om deklaration inkommit inom två månader efter det den skattskyldige fått del av beslutet dock senast innan skatterätten avgjort besvär över beslutet eller taxeringen.

Vid tillämpning av första—tredje styckena skall meddelande, som lämnats för skattskyldig som är juridisk person, anses avlämnat av den skattskyldige, om det icke var uppenbart att uppgiftslämnaren saknat behörighet att företräda den skattskyldige.

Föreslagen lydelse

terätten, om deklaration inkommit inom två månader efter det den skattskyldige fått del av beslutet, dock senast innan skatterätten avgjort besvär över beslutet eller taxeringen. *Inkommer deklaration avseende fysisk person före utgången av året efter det då tillägget beslutats, skall skattetillägg som nu avses av skatterätten bestämmas till tio procent av det tillägg, som eljest skulle utgå enligt tredje stycket, och till högst 10 000 kronor; gör den skattskyldige sannoligt, att han icke fått kännedom om storleken av skattetillägget inom tid som nu sagts, skall nedsättning ske om deklARATIONEN inkommit inom två månader efter det han erhållit sådan kännedom. I fråga om skattetillägg, som ingår i tillkommande skatt, skall nedsättningen dock beräknas endast på belopp som påförts utöver tidigare beslutat tillägg av förevarande slag. Taxeringsintendenten anmäler till skatterätten fall som avses i detta stycke.*

Vid tillämpning av första—fjärde styckena skall meddelande, som lämnats för skattskyldig som är juridisk person, anses avlämnat av den skattskyldige, om det icke var uppenbart att uppgiftslämnaren saknat behörighet att företräda den skattskyldige.

116 d §³

Skattetillägg må helt eftergivas,

om felaktigheten eller underlåtenheten med hänsyn till den skattskyldiges ålder, sjukdom, bristande erfarenhet eller den oriktiga uppgiftens särskilda beskaffenhet eller därmed jämförlig omständighet är att anse som ursäktlig, eller

om det belopp som kunde ha undandragits genom felaktigheten eller underlåtenheten är att anse som ringa.

Första stycket gäller i tillämpliga delar beträffande förseningsavgift. *Sådan avgift må även nedsättas.*

Första stycket gäller i tillämpliga delar beträffande förseningsavgift.

³ Senaste lydelse 1972: 764.

Har skattskyldig avlidit, äger 75 § 1 mom. kommunalskattelagen (1928: 370) motsvarande tillämpning i fråga om befrielse från skyldighet att erlægga skattetillägg eller förseningsavgift.

Vid tillämpning av 72 § 2 mom. kommunalskattelagen, 20 § 2 mom. förordningen om statlig inkomstskatt eller 20 § 2 mom. förordningen om statlig förmögenhetsskatt må Kungl. Maj:t meddela befrielse från avgift som avses i 116 a eller 116 c §.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling. Den nya lydelsen av 37 § 1 mom. tillämpas första gången i fråga om kontrollavgift till ledning vid 1974 års taxering. Äldre lydelse av 116 d § gäller fortfarande beträffande förseningsavgift vid 1972 års taxering.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 6 april 1973.

Närvarande: ministern för utrikes ärendena WICKMAN, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, NILSSON, LUNDKVIST, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, MÖBERG, BENGTTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, FELDT.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *extra avdrag vid inkomsttaxeringen på grund av existensminimum, m. m.* och anför.

Inledning

Riksskatteverket (RSV) har i skrivelse till finansdepartementet den 20 februari 1973 uttalat att de avdragsbelopp som gäller vid inkomsttaxeringen med hänsyn till existensminimum bör höjas. RSV har att fastställa normalbeloppen för sådana avdrag, varvid hänsyn i viss mån tas till den interkommunala ersättningen för socialvård. På grund härav har normalbeloppen kommit att närma sig det skattemässiga "taket".

Remissyttranden över RSV:s framställning har avgetts av exekutionsväsendets organisationsnämnd samt länsstyrelserna i Stockholms, Hallands, Göteborgs och Bohus, Skaraborgs, Västernorrlands och Västerbottens län.

Jag avser att nu ta upp frågan om höjning av avdraget för existensminimum enligt RSV:s skrivelse. Jag ämnar också lägga fram förslag om möjlighet till jämkning av skattetillägg vid inkomsttaxeringen i visst fall och en fråga rörande nedsättning av förseningsavgiften vid taxeringen. Slutligen vill jag beröra en fråga om höjning av den nuvarande beloppsgränsen om 400 kr. beträffande skattefrihet för naturaförmåner av visst slag.

Extra avdrag på grund av existensminimum

Gällande ordning

Vid inkomsttaxeringen kan skattskyldig enligt 50 § 2 mom. tredje stycket kommunalskattelagen (1928: 370), KL, få — utöver grundavdrag — ett s. k. extra avdrag, om hans inkomst efter avdrag för skatt

på grund av nedsatt arbetsförmåga, långvarig oförvårdad arbetslöshet, stor försörjningsbörda eller annan därmed jämförlig omständighet understigit vad han kan anses ha behövt till underhåll för sig själv och för make och oförsörjda barn (existensminimum). Enligt 9 § 2 mom. förordningen (1947: 576) om statlig inkomstskatt gäller motsvarande regler även vid taxering till statlig inkomstskatt.

Extra avdrag på grund av existensminimum kan medges med högst 6 000 kr. för varje skattskyldig eller för makar och likställda med högst 6 000 kr. för dem gemensamt. Beloppet är detsamma som enligt 50 § 2 mom. andra stycket KL kan medges skattskyldig, vars skatteförmåga varit nedsatt till följd av långvarig sjukdom, olyckshändelse, ålderdom m. m. Vid existensminimum gäller dock dessutom att avdraget får ökas med högst 1 500 kr. för varje oförsörjt barn.

Maximibeloppet 6 000 kr. har varit oförändrat sedan 1970 års taxering (prop. 1968: 144, BeU 1968: 65, rskr 1968: 364, SFS 1968: 718). Dessförinnan var maximibeloppet 4 500 kr. fr. o. m. 1964 års taxering och 3 000 kr. sedan 1951 års taxering. Vid 1957 och 1958 års taxeringar gällde ett maximibelopp om 5 000 kr. i avvaktan på en väntad höjning av de kommunala ortsavdragen.

Maximibeloppet för barn är sedan 1972 års taxering 1 500 kr. Dessförinnan var maximibeloppet 1 000 kr. fr. o. m. 1964 års taxering.

Maximibelopp för existensminimum, det s. k. taket, utgörs av summan av grundavdrag och högsta möjliga extra avdrag. För ensamstående med hemmavarande barn under 18 år och för makar och likställda, där ena maken har lägre statligt taxerad inkomst än 4 500 kr., skall beloppet dessutom ökas med inkomst som svarar mot åtnjuten skattereduktion.

Det åligger RSV att årligen fastställa normalbelopp för existensminimum avsedda att tjäna till ledning vid bestämmande av existensminimum i det enskilda fallet.

RSV:s framställning och remissyttrandena

RSV påpekar i sin skrivelse att sedan maximibeloppen för existensminimum senast höjdes ökningen av levnadskostnaderna har fört med sig att normalbeloppen alltmer närmat sig maximibeloppen. En till skrivelsen fogad tabell visar för vissa kategorier skattskyldiga förhållandet mellan taket och de för år 1973 gällande normalbeloppen. Tabellen torde fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende som *bilaga 1*.

Verket erinrar om att vid fastställande av normalbeloppen hänsyn i viss mån har tagits till den interkommunala ersättningen för socialvård. Normalbeloppen för existensminimum som skall gälla under år 1973 har inte ansetts bära understiga de ersättningsbelopp, som fastställts under första halvåret 1972. I fråga om barn har dock det skattemässiga taket hindrat en sådan uppräknings. Av yttrande till RSV från

Svenska kommunförbundet framgår i en tabell bl. a. relationerna mellan normalbelopp för existensminimum och interkommunala ersättningsbelopp för socialhjälp för år 1972. Tabellen bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 2*.

Existensminimum skall fastställas individuellt med utgångspunkt i de av RSV fastställda normalbeloppen. Som framgår av det anförda har behov uppkommit att höja maximibeloppet för extra avdrag så att även normalbeloppen kan höjas i erforderlig omfattning. En höjning är enligt RSV önskvärd fr. o. m. inkomståret 1974.

1972 års skattutredning bör enligt direktiven ägna uppmärksamhet åt konstruktionen av existensminimireglerna. I denna fråga finns en framställning från riksdagen om utredning (rskr 1971: 262). Verket hänvisar till detta och föreslår att maximibeloppet i avvaktan på utredningen för extra avdrag vid existensminimum räknas upp till 8 000 kr. och att tillägget för barn höjs till 2 000 kr.

I och för sig kunde det, uttalar RSV, vara motiverat att höja maximibeloppet för barn till högre belopp än 2 000 kr. Tillägget för barn i ortsgrupp 5 uppgår nämligen enligt normerna för den interkommunala ersättningen för socialhjälp år 1972 till 2 100 kr. Som skäl för en mera begränsad höjning kan enligt verket å andra sidan anföras att samhället på många andra sätt lämnar stöd till familjer med barn. Vid beräkning av existensminimum beaktas den faktiska hyreskostnaden enligt RSV:s anvisningar, RSV Du 1972: 23. Bostad beräknas sålunda ingå i normalbeloppen med 2 400 kr. (ett rum och kök). Existensminimum får enligt anvisningarna höjas eller sänkas med hänsyn till den faktiska hyresutgiften under förutsättning att bostaden inte anses vara för stor.

Samtliga remissinstanser tillstyrker RSV:s förslag om höjning av avdragsbeloppen för existensminimum eller lämnar förslagen utan erinran.

Departementschefen

Extra avdrag på grund av existensminimum

Vid inkomsttaxeringen kan existensminimum åberopas som skäl för avdrag vid beskattningen utöver grundavdrag. Sådant extra avdrag kan skattskyldig erhålla vid beskattningen om hans inkomst, efter avdrag för skatt, på grund av nedsatt arbetsförmåga, långvarig oförvållad arbetslöshet, stor försörjningsbörda eller annan därmed jämförlig omständighet understigit vad han kan anses ha behövt till underhåll för sig själv och för make och oförsörjda barn.

Det extra avdraget bestäms vid taxeringen. Det kan emellertid också beaktas vid beräkning av preliminär skatt. Maximibeloppet är f. n. 6 000 kr. med tillägg för varje barn med högst 1 500 kr. Inom denna ram, som är angiven i KL och förordningen om statlig inkomstskatt, avvägs

rätten till avdrag individuellt för varje skattskyldig som åberopar rätt till existensminimum. Till ledning vid bestämmandet av avdragen fastställs varje år normalbelopp för existensminimum. Uppgiften att bestämma dessa normalbelopp tillkommer RSV.

Prisutvecklingen medför att maximiavdraget för ifrågavarande avdrag tid efter annan måste höjas. De nu gällande beloppsgränserna fastställdes år 1968 att gälla fr. o. m. 1969 års taxering.

RSV har i en skrivelse till finansdepartementet pekat på behovet att maximibeloppen höjs med verkan fr. o. m. nästa år. Verket, som påpekar att vid fastställande av normalbeloppen viss hänsyn tas till den interkommunala ersättningen för socialvård, föreslår att det nuvarande maximibeloppet 6 000 kr. höjs till 8 000 kr. Tillägget för barn föreslås höjt med 500 kr. till 2 000 kr. Enligt normerna för den interkommunala ersättningen för socialhjälp uppgick tillägget för barn år 1972 till 2 100 kr. Verket åberopar vissa skäl för sitt förslag beträffande tilläggets storlek, nämligen att samhället på många andra sätt lämnar stöd till familjer med barn samt att vid beräkning av existensminimum hänsyn tas till den högre bostadskostnad en barnfamilj kan ha.

RSV:s förslag har inte mött någon invändning från remissmyndigheterna. För egen del vill jag föreslå att det godtas i oförändrat skick. De föreslagna beloppsgränserna bör dock gälla redan vid 1974 års taxering. Jag vill erinra om att 1972 års skatteutredning enligt direktiven har att överväga reglerna om avdrag för existensminimum. De nu föreslagna höjningarna av maximibeloppen bör inte uppskjutas men andra ändringar av bestämmelserna om extra avdrag bör anstå i avvaktan på utredningens förslag.

Jag finner sålunda inte anledning att föreslå höjning av avdragsbeloppet för nedsatt skatteförmåga enligt 50 § 2 mom. andra stycket KL. Avdrag kan enligt denna bestämmelse medges om skatteförmågan varit väsentligen nedsatt till följd av långvarig sjukdom, olyckshändelse, ålderdom, underhåll av andra närstående än barn, för vilka den skattskyldige ägt åtnjuta allmänt barnbidrag, eller annan därmed jämförlig omständighet. Avdrag kan medges med högst 6 000 kr. Som framgår avser avdraget att täcka inkomstbortfall eller kostnader som numera i hög grad kompenseras med bidrag från det allmänna. Maximalt avdrag medges sällan och det kan i varje fall inte anses föreligga behov att höja maximibeloppet.

Vad jag nu föreslagit medför ändring av 50 § 2 mom. tredje stycket KL. En följdändring bör göras i 9 § 2 mom. andra stycket förordningen om statlig inkomstskatt.

Jämkningsavgift och skattetillägg

Fr. o. m. taxeringen år 1972 har tillämpats de nya bestämmelserna om förseningsavgift och skattetillägg. Förseningsavgift utgår vid under-

låtenhet att lämna deklARATION i rätt tid. Skattetillägg utgår både när skattskyldig trots anmaning inte lämnar deklARATION och för felaktig uppgift i avlämnad deklARATION.

Den nya ordningen har enligt de upplysningar som beskattningssmyndigheterna lämnat otvivelaktigt inneburit att många skattskyldiga lagt större vikt vid deklARATIONsplikten. Bestämmelserna om de nya avgifterna har i allt väsentligt fungerat väl. Emellertid är det ofrånkomligt att ett nytt system kan behöva justeras sedan man fått erfarenhet av det i den praktiska tillämpningen. Jag vill nu beröra ett par omständigheter som enligt min mening bör föranleda ändringar i bestämmelserna om förseningsavgift och skattetillägg vid försenat avlämnande av deklARATION.

Förseningsavgiften är maximerad till 300 kr. om deklARATION kommer in efter anmaning. För aktiebolag gäller dock en fast avgift om 500 kr. enligt en förra året genomförd lagändring (SFS 1972: 764). Om deklARATION inte kommer in efter anmaning fördubblas förseningsavgiften och är för aktiebolag således 1 000 kr. För andra skattskyldiga är den minst 100 kr.

Både förseningsavgift och skattetillägg kan efterges i vissa fall, som närmare regleras i lagtext och i anvisningar som RSV utfärdat.

Beträffande förseningsavgift gäller dessutom att avgiften kan nedsättas, nämligen av samma skäl som kan föranleda befrielse från avgift. Det har emellertid i praktiken visat sig att något behov av möjlighet att jämka förseningsavgiften inte föreligger. Antingen befrias den skattskyldige helt från avgiften eller också har man ansett att skäl för jämkning av den inte föreligger. Till denna praxis bidrar givetvis den omständigheten att avgiften är relativt låg. Dess funktion att förmå de skattskyldiga att lämna deklARATION skulle väsentligt försvagas om jämningsfallen fick större omfattning; å andra sidan har man som jag nyss sagt vid tillämpningen inte funnit några skäl för att jämka avgiften i stället för att meddela befrielse, om underlåtenheten varit ursäktlig eller ringa.

Vad jag anfört ger mig anledning föreslå att bestämmelsen att förseningsavgift kan nedsättas utgår ur lagtexten. Detta föranleder ändring i 116 d § taxeringsförordningen (1956: 623), TF.

I ett annat avseende vill jag emellertid föreslå en uppmjukning av avgiftsbestämmelserna. Jag avser här beräkningen av skattetillägg vid underlåtenhet att lämna deklARATION. F. n. gäller att skattskyldig som inte lämnar självdeklARATION trots att han anmanats därtill påförs skattetillägg om han taxerats för inkomst eller förmögenhet. Skattetillägget utgår med 50 % av den skatt som utgår på grund av taxeringen eller, om den skattskyldige lämnat skriftlig uppgift om inkomst eller förmögenhet till ledning för taxeringsnämnden, med 50 % av den skatt som utgår utöver skatt på inkomsten eller förmögenheten enligt uppgiften.

Skattetillägget fungerar i dessa fall som ett vite, avsett att förmå den skattskyldige att lämna deklaration. Om deklaration inkommit inom skälig tid med hänsyn till taxeringsarbetet kan tillägget sägas ha fyllt sin funktion. Den bestämmelsen gäller därför f. n. att skattetillägg av förevarande slag skall undanröjas av skatterätten, om deklaration lämnats inom två månader efter det den skattskyldige fått del av beslutet om tillägget, dock senast innan skatterätten avgjort besvär över beslutet eller taxeringen.

Avsikten med den sista bestämmelsen är självfallet att endast den som av ren tredska eller för att dölja sin verkliga ekonomiska situation försummar sin deklarationsskyldighet skall slutligen drabbas av detta slags tillägg. Det har emellertid visat sig att bestämmelsen härom i några fall får en i viss mån stötande effekt. Det har nämligen förekommit att skattskyldiga med okomplicerade inkomstförhållanden, som f. ö. framgått av kontrolluppgifter till taxeringen, försummat att iaktta den berörda tvåmånadersperioden för lämnande av deklaration och således drabbats av ett för deras förhållanden avsevärt skattetillägg för deklara-tionsförsummelsen. Först sedan den skattskyldige fått debetsedel som upptar skattetillägget har han insett tilläggets innebörd och då lämnat sin självdeklaration. Befrielse från tillägg kan väl medges i en del sådana fall men inte i alla.

Enligt min mening är dessa förhållanden inte tillfredsställande. Skattskyldiga som här avses bör ges en möjlighet att få reducerat skattetillägg genom att lämna deklaration efter tvåmånadersfristens utgång. En förutsättning för nedsättning av tillägget bör alltså vara att deklaration lämnas inom en viss angiven tid. I praktiken har det visat sig att deklaration lämnats sedan den skattskyldige fått debetsedel som visar skattetilläggets storlek. Det är emellertid inte lämpligt att anknyta den nya tidsfristen till den tidpunkt då den skattskyldige fått debetsedeln. Eftersom debetsedlarna sänds ut som vanliga brev finns det inte något bevis på den tidpunkt när de kan ha kommit de skattskyldiga till handa. Tidsfristen bör i stället bestämmas så, att man i de allra flesta fall kan räkna med att den skattskyldige innan fristen gått ut har fått kännedom om skattetilläggets storlek; jag avser här det faktiska beloppet. Jag föreslår därför som villkor för nedsättning att deklaration skall ha kommit in före utgången av året efter det då skattetillägget beslutades. Dessförinnan har alla skattskyldiga normalt fått såväl debetsedel med ev. påfört skattetillägg angivet som krav på tilläggets betalning. Endast om den skattskyldige gör sannolikt att han inte fått kännedom om tilläggets storlek inom denna tid — t. ex. på grund av vistelse utomlands — bör han kunna få nedsättning om deklaration lämnas senare. Den bör i sådant fall lämnas inom två månader efter det att den skattskyldige fått vetskap om skattetilläggets storlek.

Beräffande jämkningens omfång kan den synpunkten läggas att till-

lägget efter jämkningen dock inte bör vara helt obetydligt. Det rör sig här om fall där den skattskyldige anmanats att lämna deklaration och dessutom erinrats om sin försummelse genom påföringen av skattetillägg. Varje försening av deklarationsmaterialet medför ökat administrativt arbete och sämre möjligheter till skattekontroll. Jag anser att det jämkade tillägget bör utgå med 10 % av det tillägg som skulle ha påförts om deklaration inte lämnats, dock med högst 10 000 kr. Vad jag nu föreslagit medför självfallet ingen ändring i möjligheterna för den skattskyldige att erhålla befrielse från skattetillägg enligt i övrigt gällande bestämmelser.

Enligt vad jag nu föreslagit skall skattetillägget kunna reduceras även när det framgår av debetsedel på tillkommande skatt, vilket blir fallet t. ex. när tidigare påfört tillägg blir höjt genom beslut av skatterätten. I dessa fall bör jämkningen dock beräknas endast på belopp som har tillkommit utöver vad tidigare påförts. Tillägg som påförts tidigare har den skattskyldige nämligen underrättats om genom debetsedeln på slutlig skatt. Om däremot i tillkommande skatt ingår skattetillägg av nu avsett slag, som inte till någon del påförts tidigare, bör nedsättningen självfallet beräknas på tilläggets hela belopp.

Skattetillägg bör under angivna villkor nedsättas även om den skattskyldige inte yrkat det. Det bör ankomma på taxeringsintendenten att anmäla jämkningsfall för skatterätten.

Som jag nämnt avser de fall som jag åsyftat främst skattskyldiga med okomplicerade inkomst- och förmögenhetsförhållanden. De föreslagna bestämmelserna bör därför inte gälla juridiska personer utan endast fysiska skattskyldiga.

Vad jag nu föreslagit medför ändring av 116 a § TF. Som utformningen av de nya bestämmelserna har föreslagits kommer de att gälla också beträffande skattetillägg av ifrågavarande slag som påförts på grund av 1972 års taxering.

Uppgiftsplikt i fråga om naturaförmåner

Enligt 32 § 3 mom. KL gäller att som intäkt av tjänst inte skall upptas förmån av mindre värde som utgått i pengar, om förmånen kan antas inte vara avsedd att utgöra direkt vederlag för arbete. Någon beloppsgräns anges inte i KL. Emellertid framgår av 37 1 mom. TF att arbetsgivare inte behöver lämna kontrolluppgift i fråga om förmåner som efter avdrag för vederlag uppenbarligen haft ett värde som inte överstiger 400 kr. för helt år räknat. Dessa båda bestämmelser infördes samtidigt och avsikten var då, att de i vissa fall skulle komplettera varandra (jfr prop. 1956: 150 s. 334, BeU 1956: 52).

I praktiken har sålunda med stöd av RSV:s anvisningar i ämnet tillämpats den regeln, att skattskyldighet inte föreligger för s. k. trivsel-förmåner som inte skall anges på kontrolluppgift. Beloppsgränsen 400

kr. har emellertid varit oförändrad sedan bestämmelsernas tillkomst år 1956. Jag vill därför föreslå att denna beloppsgräns höjs till 600 kr. med verkan fr. o. m. 1974 års taxering, dvs. även såvitt avser inkomst under det nu löpande inkomståret.

Hemställan

Under åberopande av det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att antaga inom finansdepartementet upprättade förslag till

1. lag om ändring i kommunalskattelagen (1928: 370),
2. förordning om ändring i förordningen (1947: 576) om statlig inkomstskatt,
3. lag om ändring i taxeringsförordningen (1956: 623).

Med bifall till vad fördraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten

Bilaga 1

Exempel på taket för existensminimum och jämförelse med 1973 års normalbelopp

Kategori	Grund- avdrag	Extra avdrag	Tillägg för barn	Inkomst motsvarande skattereduktion (beräknat belopp)	Taket	Normalbelopp		Skillnad 6 och 7 a	mellan 6 och 7 b
						Ortsgrupp 4	5		
1	2	3	4	5	6	7 a	7 b	8 a	8 b
Ensam	4 500	6 000	—	—	10 500	8 800	9 100	1 700	1 400
Do + 1 b	4 500	6 000	1 500	4 000	16 000	10 180	10 540	5 820	5 460
Do + 2 b	4 500	6 000	3 000	4 000	17 500	11 560	11 980	5 940	5 520
Do + 3 b	4 500	6 000	4 500	4 000	19 000	12 940	13 420	6 060	5 580
Do + 4 b	4 500	6 000	6 000	4 000	20 500	14 320	14 860	6 180	5 640
Makar (båda inkomst)									
	9 000	6 000	—	—	15 000	13 800	14 400	1 200	600
Do + 1 b	9 000	6 000	1 500	—	16 500	15 180	15 840	1 320	660
Do + 2 b	9 000	6 000	3 000	—	18 000	16 560	17 280	1 440	720
Do + 3 b	9 000	6 000	4 500	—	19 500	17 940	18 720	1 560	780
Do + 4 b	9 000	6 000	6 000	—	21 000	19 320	20 160	1 680	840
Makar (en inkomst)									
	4 500	6 000	—	4 000	14 500	13 800	14 400	700	100
Do + 1 b	4 500	6 000	1 500	4 000	16 000	15 180	15 840	820	160
Do + 2 b	4 500	6 000	3 000	4 000	17 500	16 560	17 280	940	220
Do + 3 b	4 500	6 000	4 500	4 000	19 000	17 940	18 720	1 060	280
Do + 4 b	4 500	6 000	6 000	4 000	20 500	19 320	20 160	1 180	340

Bilaga 2

Jämförelse mellan normalbelopp för existensminimum och interkommunala ersättningsbelopp för socialhjälp för år 1972

	Existens- minimum Normal- belopp	Interkommunal ersättning för socialhjälp år 1972	Jämförelse inter- kommunal ersättning — normalbelopp för existensminimum
Ensamstående: ortsgrupp 5	8 200	8 760	+ 560
Makar: ortsgrupp 5	12 600	13 680	+ 1 080
Barn: ortsgrupp 5	1 380	2 100	+ 720

